EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. oktoober 2009 *

Kohtuasjas C-335/07,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 16. juulil 2007 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: I. Koskinen ja L. Parpala ning M. Patakia ja S. Pardo Quintillán, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski ja A. Guimaraes-Purokoski,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: soome.

keda toetab:

Rootsi Kuningriik, esindaja: A. Falk,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Ó Caoimh, J. Klučka, U. Lõhmus ja A. Arabadjiev (ettekandja),

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 19. veebruari 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 26. märtsi 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Esitatud hagis palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Soome Vabariik ei nõudnud kogu niisuguse reovee põhjalikumat puhastamist, mis on kogutud linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000, siis on Soome Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiivi 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta (EÜT L 135, lk 40; ELT eriväljaanne 15/02, lk 26), muudetud komisjoni 27. veebruari 1998. aasta direktiiviga 98/15/EÜ (EÜT L 67, lk 29; ELT eriväljaanne 15/04, lk 27; edaspidi „direktiiv 91/271"), artikli 5 lõigetest 2, 3 ja 5.

Õiguslik raamistik

Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioon

2 Euroopa Ühendus on mõningate liikmesriikide ja Vene Föderatsiooni kõrval kirjutanud alla Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioonile (Helsingi konventsioon, muudetud 1992) (EÜT 1992, L 73, lk 20; ELT eriväljaanne 11/19, lk 292; edaspidi „Läänemere konventsioon"), mis võeti vastu nõukogu 21. veebruari 1994. aasta otsusega 94/157/EÜ ühenduse nimel Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni (Helsingi konventsioon, muudetud 1992) sõlmimise kohta (EÜT L 73, lk 19; ELT eriväljaanne 11/19, lk 291).

Ühenduse õigus

3 Artikli 1 sõnastuse järgi käsitleb direktiiv 91/271 asulareovee kogumist, puhastamist ja ärajuhtimist ning teatavate tööstusvaldkondade reovee puhastamist ja ärajuhtimist ning selle eesmärk on kaitsta keskkonda nimetatud reovete ärajuhtimisest tuleneva kahju eest.

4 Selle direktiivi artikkel 2 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *asulareovesi* – olmereovesi või olme- ja tööstusreovee ja/või mahasadanud vihmavee segu;

[…]

4) *linnastu* – ala, kus elanikkond ja/või majandustegevus on piisavalt kontsentreeritud, et asulareovett kogutakse ja juhitakse asulareoveepuhastisse või lõplikku ärajuhtimispunkti;

5) *kogumissüsteem* – juhtmete süsteem, mis kogub ja juhib asulareovett;

6) *1 ie (inimekvivalent)* – biolagundatav orgaaniline reostus, mille biokeemiline hapnikutarve viie ööpäeva jooksul (BHT5) on 60 g hapnikku ööpäevas;

[…]

8) *reovee bioloogiline puhastus* – asulareovee puhastamine protsessi abil, mis üldjuhul hõlmab vee bioloogilist töötlemist koos teistkordse selitamisega, või muu protsessi abil, mille puhul I lisa tabelis 1 esitatud nõuded on täidetud;

9) *asjakohane puhastus* – asulareovee puhastamine mis tahes meetodi ja/või äravoolusüsteemi abil, mille puhul suublad, millesse kõnealune reovesi juhitakse, vastavad pärast reovee vastuvõtmist asjakohastele kvaliteedieesmärkidele ning käesoleva ja teiste ühenduse direktiivide asjaomastele sätetele;

[…]

11) *eutrofeerumine* – vee rikastumine toitainetega, eriti lämmastiku- ja/või fosforiühenditega, mis kiirendab vetikate ja taimestiku kõrgemalt arenenud vormide kasvu ning häirib seetõttu soovimatult vees esinevate organismide tasakaalu ja rikub sama vee kvaliteeti;

[…]

13) *rannikuveed* – madalaima veetaseme piirist või suudmeala välispiirist väljapoole jäävad veed.”

5 Kõnealuse direktiiviga reguleeritud asulareovee suhtes kohaldatavad üldnormid sisalduvad direktiivi artiklis 4, mille lõige 1 sätestab järgmist:

„Liikmesriigid tagavad, et kogumissüsteemidesse sisenev asulareovesi läbib enne ärajuhtimist bioloogilise puhastuse või muu sellega võrdväärse puhastuse […]”

6 Direktiivi 91/271 artikkel 5 sätestab:

„1. Lõike 2 kohaldamisel määravad liikmesriigid 31. detsembriks 1993 vastavalt II lisas sätestatud kriteeriumidele kindlaks tundlikud alad.

2. Liikmesriigid tagavad 31. detsembriks 1998 kõikide linnastute puhul inimekvivalendiga 10 000, et kogumissüsteemidesse sisenev asulareovesi läbib enne selle tundlikele aladele juhtimist põhjalikuma puhastuse, kui on kirjeldatud artiklis 4.

3. Lõikes 2 kirjeldatud asulareoveepuhastitest väljuv vesi peab vastama I lisa punkti B asjakohastele nõuetele. […]

4. Lõigetes 2 ja 3 individuaalsete puhastite kohta sätestatud nõudeid ei ole aga vaja täita tundlikel aladel, mille puhul suudetakse tõestada, et kõikidesse sellel alal asuvatesse asulareoveepuhastitesse siseneva reovee fosfori- ja lämmastikusisaldus väheneb väljumise ajaks vähemalt 75% võrra.

5. Tundlike alade valgaladel asuvatest asulareoveepuhastitest väljuva vee suhtes, mis põhjustab osaliselt nende alade reostumist, kohaldatakse lõikeid 2, 3 ja 4.

[…]

8. Liikmesriik ei pea käesoleva direktiivi täitmiseks tundlikke alasid kindlaks määrama, kui ta rakendab lõigetes 2, 3 ja 4 kirjeldatud reoveepuhastust kogu oma territooriumil.”

7 Direktiivi I lisa punkti B lõiked 2 ja 3 on sõnastatud järgmiselt:

„2. Asulareoveepuhastitest väljuv vesi, mida puhastatakse vastavalt artiklitele 4 ja 5, vastab tabelis 1 esitatud nõuetele.

3. Peale selle vastab asulareoveepuhastitest väljuv vesi, mida juhitakse II lisa punkti A alapunktis a määratletud eutrofeeruvatele tundlikele aladele, käesoleva lisa tabelis 2 esitatud nõuetele."

8 I lisa tabel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Tabel 2: Nõuded heitveele, mis juhitakse asulareoveepuhastitest tundlikele aladele, mis vastavad II lisa punkti A alapunkti a kriteeriumidele ja kus esineb eutrofeerumist. Olenevalt kohapealsest olukorrast võib kohaldada üksnes üht või mõlemat parameetrit. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused."

9 Selle tabeli teise rea kohaselt peab üldlämmastiku kontsentratsioon olema kas maksimaalselt 15 mg/l P linnastute puhul, mille inimekvivalent jääb 10 000 ja 100 000 vahele ja suuremate linnastute puhul 10 mg/l P või siis peab selle väikseim vähendusprotsent olema 70–80%.

10 Direktiivi 91/271 II lisa punkti A alapunkti a teine lõik sätestab:

„Otsustades, milliseid toitaineid tuleb heitvee täiendava puhastamise teel vähendada, võib võtta arvesse järgmisi tegureid:

i) järved ja järvedeni/veehoidlateni/kinniste lahtedeni viivad kesise veevahetusega ojad, kus võib esineda toitainete akumuleerumist. Nendel aladel tuleks kõrvaldada

ka fosfor, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõestada, et see ei avalda veekogu eutrofeerumisele mingit mõju. Suurte linnastute heitvete puhul võib kaaluda ka lämmastiku kõrvaldamist;

ii) kesise veevahetusega või palju toitaineid vastuvõtvad suudmealad, lahed ja muud rannikuveed. Väikelinnastute heitveed ei ole nendele aladele harilikult probleemiks, kuid suurlinnastute heitvetest tuleks eemaldada fosfor ja/või lämmastik, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõestada, et see ei avalda eutrofeerumisele mingit mõju."

Siseriiklik õigus

11 Valitsuse 19. mai 1994. aasta otsuse nr 365/1994 üldkanalisatsioonist ja teatavatest tööstussektoritest vette juhitava reovee ja üldkanalisatsiooni juhitava tööstusliku reovee puhastamise kohta artikli 4 alusel käsitatakse kogu Soome veekeskkonda direktiivi 91/271 mõttes tundliku alana.

12 Soome Vabariigi kirjalikes märkustes esitatud siseriiklike õigusnormide kirjeldusest, mida komisjon ei ole vaidlustanud, tuleneb, et igal Soome reoveepuhastil, mis puhastab 100 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareovett, peab olema keskkonnaluba, mis väljastatakse pärast juhtumipõhise hindamise läbiviimist. Sellise hindamise käigus võetakse alati arvesse vee seisundit ja mõju, mida asulareovesi sellele avaldab.

13 Hindamise raames viib keskkonnalubasid väljastav asutus 4000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoreoveepuhastite osas läbi keskkonnaõigusealase ekspertiisi

ja teadusliku ning tehnilise ekspertiisi. Ta peab arvestama loamenetluse kestel saadud juhistega, sh asjassepuutuva ympäristökeskuse (keskkonnakeskus) arvamusega.

14 Ympäristökeskuse ülesanne on muu hulgas tagada üldiste huvide järgimine keskkonnaküsimustes. Arvamustes, mida ta keskkonnalubasid väljastavale asutusele esitab, tuleb tal teha ettepanek lämmastikukoormuse vähendamiseks, kui see on kohalikke olusid ja uusimaid teaduslikke andmeid arvestades keskkonna seisukohast vajalik. Põhimõtteliselt tuleb lämmastikukoormuse vähendamise taotlus esitada kõigile 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute reoveepuhastitele, millest väljuv vesi juhitakse otse Perämere ja Selkämere (mis koos moodustavad Põhjalahe) piiril asuva Merenkurkku väina lõunaossa. Põhjalaht on üks Läänemere osa.

Kohtueelne menetlus

15 Leides, et vee süvapuhastus nii lämmastikust kui fosforist oli kohustuslik kõigi 10 000 ületava inimekvivalendiga Soome linnastute puhul, mis asuvad Läänemere valgalal, kutsus komisjon Soome Vabariiki 1. juuli 2002. aasta märgukirjas üles täitma direktiivi 91/271 artiklit 5.

16 Soome Vabariik väitis 27. augusti 2002. aasta vastuses, et tal on direktiivi 91/271 nõuded täidetud. Lämmastikukogust on vähendatud vajalikuks peetava tasemeni, arvestades iga juhtumi puhul suublate olukorda, nagu kõnealune direktiiv nõuab.

17 Komisjon saatis Soome Vabariigile 1. aprillil 2004 EÜ artikli 226 esimese lõigu alusel põhjendatud arvamuse, milles tõdes, et kuna Soome Vabariik ei nõudnud kogu niisuguse reovee põhjalikumat puhastamist, mis on kogutud linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000, siis on Soome Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle direktiivi 91/271 artikli 5 lõigetest 2, 3 ja 5, ning kutsus nimetatud liikmesriiki üles võtma põhjendatud arvamuse järgimiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

18 Jäämata rahule Soome ametiasutuste vastusega põhjendatud arvamusele, esitas komisjon kõnesoleva hagi.

19 Euroopa Kohtu presidendi 7. augusti 2008. aasta määrusega lubati Rootsi Kuningriigil Soome Vabariigi nõuete toetuseks menetlusse astuda.

Hagi

Poolte argumendid

20 Komisjon on seisukohal, et kuna kõik Soome veekeskkonnad koosnevad tundlikest aladest direktiivi 91/271 tähenduses, siis kohaldatakse kogu Soome territooriumi suhtes kohustust tagada kõikide 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute puhul, et kogumissüsteemidesse sisenev asulareovesi läbib enne selle väljajuhtimist põhjalikuma puhastuse, kui on kirjeldatud kõnealuse direktiivi artiklis 4.

21 Nii tuleneb direktiivist 91/271, et süvapuhastus lämmastiku eemaldamiseks tuleb teostada kõigis Soome 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastites, mis asuvad Läänemere rannikualadel ja valgaladel.

22 Komisjon on seiskohal, et direktiivi 91/271 eesmärgi täitmiseks tuleb kogu niisugust vett, mis juhitakse 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest Läänemerre, puhastada nii fosforist kui ka lämmastikust. Taoline puhastus vähendaks lämmastiku kandumist Läänemerre, Soome lahte, Saaristomerre ja Selkämere teatavatesse osadesse ja piiraks seega nende alade eutrofeerumist. Komisjoni väitel ei ole Soome ametiasutused tõendanud, et otsus jätta süvapuhastus lämmastiku eemaldamiseks tegemata kõigis kõnealustes reoveepuhastites ei avaldaks mõju mainitud alade eutrofeerumisele.

23 Soome Vabariik tõdeb, et kõigi Soome kohalike omavalitsusüksuste asulareovett puhastatakse biokeemilistes reoveepuhastites ning et sellistel reoveepuhastitel peab olema keskkonnaluba. Keskkonnaloa väljastamise menetluse lahutamatu osa on piirkondliku keskkonnakeskusega konsulteerimine ja viimane peab soovitama lämmastikukoormuse vähendamist iga kord, kui see tundub keskkonnakaitse seisukohast vajalik. Iga keskkonnaluba kontrollitakse korrapäraselt ja sellega seoses hinnatakse lämmastiku vähendamise vajadust kohapealset olukorda arvesse võttes, nagu näeb ette direktiiv 91/271.

24 Soome Vabariik kinnitab, et suuremas osas tema sisevetest, mis koosnevad järvedest ja jõgedest, ei mõjuta lämmastik eutrofeerumist, sest eutrofeerumist reguleeriv toitaine on fosfor. Soome Vabariik tõdeb, et lämmastik ei ole ka kõigil Soome merealadel eutrofeerumist reguleeriv toitaine.

25 Neil asjaoludel leiab Soome Vabariik, et direktiiv 91/271 ei nõua lämmastikukoormuse vähendamist 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute kogu reovees. Soome leiab, et selle direktiivi I lisa tabeli 2 järgi hinnatakse lämmastiku vähendamise vajadust „olenevalt kohapealsest olukorrast". Komisjon ei ole Soome väitel tõendanud, et Soome ametiasutused ei oleks nõudnud lämmastikukoormuse vähendamist direktiiviga 91/271 nõutud juhtudel, ja seda seoses niisuguse hindamisega, mille iga 100 ületava inimekvivalendiga asulareoveepuhasti läbib siseriiklike õigusnormide kohaselt nõutud keskkonnaloa väljastamise või selle uuendamise raames.

26 Lisaks väidab Soome Vabariik, et direktiivi 91/271 I lisa tabelis 2 silmas peetud „kohapealne olukord" piirdub veealaga, millele reoveepuhastite heitmed võivad põhjustada kõnealuses direktiivis silmas peetud kahju. Peale selle on nõue, et lämmastikukoormust tuleb igal juhul vähendada vastavalt selles tabelis ära toodud väärtustele ja sõltumata selle mõjust veekeskkondadele, vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega.

27 Soome Vabariik esitab viimaks kolm peamist argumenti, et õigustada oma praktikat, mille kohaselt lämmastikukoormuse vähendamise vajadust hinnatakse juhtumipõhiselt seoses iga reoveepuhastiga, millel peab siseriikliku õiguse alusel olema keskkonnaluba. Esiteks väidab see liikmesriik, et esineb juhtumeid, mil lämmastikukoormuse vähendamisel asulareovees ei ole mõju Läänemere eutrofeerumisele, sest jõed ja järved peavad lämmastikku kinni. Teiseks ei ole välistatud, et mõnes olukorras võib lämmastikukoormuse vähenemisel olla vete seisundit kahjustav mõju, eriti seetõttu, et see võib viia mõnede kahjulike vetikate õitsemiseni. Kolmandaks väidab Soome Vabariik, et Perämerest – mis ei näita eutrofeerumismärke ja milles lämmastik ei ole piirav toitaine – kandub lämmastikku teistele merealadele vaid vähesel määral, mistõttu niisugust lämmastiku kandumist ei saa pidada direktiivi 91/271 mõttes ohuks kõnesolevatele aladele.

Euroopa Kohtu hinnang

28 Direktiivi 91/271 artikli 5 lõikest 2 ilmneb, et 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute kogu reovesi, mis juhitakse tundlikele aladele, pidi hiljemalt 1998. aasta 31. detsembrist alates läbima põhjalikuma puhastuse, kui on kirjeldatud selle direktiivi artiklis 4.

29 Sellega seoses on Euroopa Kohus juba otsustanud, et reoveega on direktiivi 91/271 artikli 5 lõike 2 mõttes tegemist vaatamata sellele, kas see juhitakse tundlikule alale otse või kaudselt (vt selle kohta 25. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-396/00: komisjon *vs*. Itaalia, EKL 2002, lk I-3949, punktid 29–32). Nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 72 märkis, vastab see EÜ artikli 174 lõike 2 järgi ühenduse keskkonnapoliitikas eesmärgiks võetud kaitstuse kõrgele tasemele.

30 Direktiivi 91/271 II lisa punkti A järgi võib tundlike alade kindlaksmääramine põhineda eutrofeerumisel, joogivee võtmisel või teiste direktiivide nõuetel.

31 Käesoleval juhul ei ole vaidlust küsimuses, et Soome Vabariik määratles 1994. aastal kõik oma veed eutrofeerumise suhtes tundlike aladena ning et kõigist selle liikmesriigi reoveepuhastitest juhitakse reovett otse või kaudselt nendele aladele.

32 Direktiivi 91/271 artikli 5 lõikes 3 on lisaks määratletud, millistele normidele allub sellistel aladel reovee süvapuhastus. Sellest sättest, koosmõjus normidega, millele see viitab, ilmneb, et asulareoveepuhastitest väljuv vesi, mis juhitakse eutrofeeruvatele tundlikele aladele, vastab selle direktiivi I lisa tabelis 2 esitatud nõuetele.

33 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et neid nõudeid kohaldatakse, kui direktiivi 91/271 II lisa punkti A alapunkti a teises lõigus ei ole sätestatud teisiti (23. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-280/02: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2004, lk I-8573, punktid 104 ja 105). Selle sätte punkt ii näeb ette, et kesise veevahetusega või palju toitaineid vastuvõtvate rannikuvete puhul tuleks suurlinnastute heitvetest eemaldada fosfor ja/või lämmastik, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõendada, et see ei avalda eutrofeerumisele mingit mõju.

34 Kõnealuse direktiivi I lisa tabel 2 puudutab fosfori ja lämmastiku vähendamist asulareovees. Selle tabeli pealkirja järgi on ette nähtud, et sõltuvalt kohapealsest olukorrast kohaldatakse kas üht või mõlemat parameetrit. Nii et järelikult tuleb lämmastiku- või fosforisisaldust või mõlemat vähendada sõltuvalt kohapealsest olukorrast. Liikmesriik võib seega valida, kas kohaldada kontsentratsiooni või vähendusprotsenti.

35 Siinkohal on alust täpsustada, et komisjon ja Soome Vabariik on ühte meelt küsimuses, et Läänemere eutrofeerumine on arvestatav keskkonnaprobleem ning et selle nähtuse põhjustaja on lämmastiku ja fosfori – mis on mereelustiku jaoks samas hädavajalikud ained – suurenenud sisaldus.

36 Nagu komisjon on ka ise kinnitanud, varieeruvad lämmastikust ja/või fosforist põhjustatud eutrofeerumist piiravad mehhanismid hoomatavalt Läänemere eri osade lõikes ja isegi sama ala siseselt. Eutrofeerumisprobleemile ei ole seega ühtset, kogu Läänemerele rakendatavat lahendust.

37 Poolte esitatud märkustest nähtub, et üldjuhul esineb üks toitaine, on see siis fosfor või lämmastik, vähemas koguses kui teine ning see nappus piirab vetikate levikut. Seetõttu kutsutakse seda ainet „piiravaks teguriks". Ühe piirkonna veekogud võivad olla

tundlikud ühe või teise või ka mõlema aine suhtes. Kõnealuste veekogude tundlikkusest sõltuv fosfori ja/või lämmastiku vähendamine võimaldab seega vetikate levikut piirata.

38 Neil tingimustel ei ole eutrofeerumise vähendamiseks võetavad meetmed Läänemere ühes osas samad mis teises. Direktiiv 91/271 näeb sellega seoses ette, et liikmesriigid hindavad kohapealse olukorra alusel, millised ained – fosfor ja/või lämmastik – põhjustavad eutrofeerumist ja võtavad vastavalt sellele hinnangule sobivad puhastusmeetmed.

39 Nagu on väitnud Soome Vabariik, ei nõua direktiiv 91/271 seega automaatselt lämmastikusisalduse vähendamist, olgugi et asulareoveepuhastitest väljuv vesi juhitakse tundlikul alal asuvasse suublasse. Suubla tundlikkus kombineerituna kohapealse olukorra uurimisega on aluseks selle kindlaksmääramisel, kas lämmastiku- ja/või fosforisisaldust tuleb vähendada.

40 Nii ei saa nõustuda komisjoni tõlgendusega, mille järgi üksnes sel alusel, et asulareoveepuhastitest väljuv vesi jõuab lõpuks tundlikule alale, saab leida, et direktiivi 91/271 kohaselt on nõutav süvapuhastus. Selle direktiivi artikli 5 lõike 5 järgi sõltub lämmastikusisalduse vähendamise kohustus sellest, mil määral põhjustab tundlike alade valgaladel asuvatest asulareoveepuhastitest väljuv vesi nende alade reostumist.

41 Piirava teguri kindlaksmääramine ei ole seotud üksnes suubla tundlikkusega, vaid seondub ka sellega, kas sinna juhitaval reoveel on suublale reostav mõju, mistõttu ei saa kinnitada – nagu seda sisuliselt teeb komisjon –, et arvestades Läänemere tugevat eutrofeerumisastet nii lämmastiku kui ka fosfori tõttu ja seda, et suurem osa Soome

sisevetest voolab Läänemerre, tuleb nii Soome järvi, jõgesid kui ka rannikuvett pidada nende kahe aine suhtes tundlikuks.

42 Eeltoodust tuleneb, et vastupidi komisjoni väidetele ei sätesta direktiiv 91/271 üldist kohustust nõuda kõigist 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest väljuva vee süvapuhastust lämmastikust.

43 Kuna direktiiv 91/271 kohustab fosfori- ja/või lämmastikusisaldust vähendama sõltuvalt kohapealsest olukorrast ehk suubla tundlikkusest ühe ja/või teise nimetatud toitaine suhtes ning sellest, kas sinna juhitaval veel on suublale reostav mõju, võib asjaomaseid reoveepuhasteid, millest väljuv vesi juhitakse samasse suublasse, uurida koos.

44 Ühe ja sama tundliku ala valgalal asuvatest asulareoveepuhastitest väljuva vee suhtes kohaldatakse (vaatamata sellele, kas see vesi juhitakse valgalale otse või kaudselt) direktiivi 91/271 artikli 5 lõike 5 alusel tundlike alade suhtes kohaldatavaid nõudeid ainult niivõrd, kuivõrd see vesi põhjustab kõnealuse ala reostumist. Sellise reovee ja tundlike alade reostumise vahel peab järelikult olema põhjuslik seos.

45 Eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb uurida, kas komisjon tõendas sellise seose olemasolu.

46 Olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika järgi on EÜ artiklil 226 põhinevas liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise menetluses komisjonil kohustus tõendada, et väidetav rikkumine on aset leidnud. Just komisjon peab esitama Euroopa Kohtule vajalikud tõendid, et Euroopa Kohus saaks kontrollida, kas

liikmesriigi kohustusi on rikutud, ilma et komisjon võiks tugineda mis tahes oletusele (vt eelkõige 25. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 96/81: komisjon *vs.* Madalmaad, EKL 1982, lk 1791, punkt 6, ja 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-135/05: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2007, lk I-3475, punkt 26).

47 Kui komisjon on esitanud piisavalt tõendeid, mis võimaldavad tuvastada kostjaks oleva liikmesriigi territooriumil esinenud asjaolude paikapidavuse, peab liikmesriik sisuliselt ja üksikasjalikult vaidlustama selliselt esitatud asjaolud ja nende tagajärjed (vt selle kohta eelkõige 22. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 272/86: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 1988, lk 4875, punkt 21, ja 9. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-365/97: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1999, lk I -7773, punktid 84 ja 86).

48 Sellega seoses tuleb tõdeda, nagu nähtub ka toimikust, et Soome reoveepuhastid asuvad valgaladel, mille suublad on esiteks Põhjalaht, mis jaguneb kaheks merealaks ehk Perämereks ja Selkämereks, teiseks Läänemeri kui selline ja kolmandaks Soome laht.

49 Neil asjaoludel tuleb uurida, kas komisjon tõendas, et kõnealuste merealade asjassepuutuvatel valgaladel asuvate 10 000 ületava inimekvivalendiga asulareoveepuhastite lämmastikuheitmed põhjustavad nende alade reostumist.

Reoveepuhastid, millest väljuv reovesi juhitakse Põhjalahte

50 Osa reoveepuhastite puhul, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte, voolab see otse või kaudselt Perämerre ja teise osa puhul otse või kaudselt Selkämerre. Asulaveepuhasteid, millest väljuv vesi juhitakse samasse suublasse, on järelikult võimalik uurida koos.

– Reoveepuhastid, millest väljuv vesi juhitakse kas otse Perämerre või siis selle valgalale

51 Pooled on ühel meelel küsimuses, et Põhjalaht on ainus suurem Läänemere osa, kus üldiselt ei esine eutrofeerumist. Lisaks tunnistab komisjon, et Perämeres on piiravaks teguriks fosfor. Soome Vabariik väidab lisaks, et kui keskkonalubade andmise eest vastutava asutuse hinnangul kohapealne olukord seda nõuab, siis nõutakse lämmastiku eemaldamist ka Perämere rannikul paiknevate asulareoveepuhastite osas.

52 Neil asjaoludel ei ole komisjon tõendanud, et Perämeres valitsevate tingimuste tõttu pidi Soome Vabariik nõudma süvapuhastust lämmastiku eemaldamiseks kõigis 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastites, millest väljuv reovesi juhitakse Perämerre.

– Reoveepuhastid, millest väljuv vesi juhitakse kas otse Selkämerre või siis selle valgalale

53 Poolte arvamused lahknevad ühelt poolt seoses eutrofeerumise esinemise ja piirava teguri kindlaksmääramisega Selkämeres ning teiselt poolt seoses sellega, kas lämmastik kandub Põhjalahest Läänemerre endasse ja millised on selle võimalikud tagajärjed.

Eutrofeerumise esinemine Selkämeres ja sealse piirava teguri kindlaksmääramine

54 Soome Vabariigi poolt poolt toimikule lisatud uurimistulemustest ilmneb, et Põhjalaht, sh Selkämeri, on ainus Läänemere alaosa, mis ei näita ilmseid eutrofeerumismärke.

55 Komisjon tugineb oma väites, et lämmastik on oluline eutrofeerumist piirav tegur Selkämeres, Water Research Centeri aruandele, mille viimane koostas komisjoni palvel 2004. aastal direktiivi 91/271 ülevõtmise kohta Soomes (edaspidi „2004. aasta aruanne").

56 Sellest aruandest nähtub siiski, et eutrofeerumist ei peeta Selkämere ja eriti Perämere avavete puhul üldiselt probleemiks. Lisaks on selles aruandes kinnitatud, et Saaristomeri on eutrofeerumise mõttes Soome lahe ja Põhjalahe üleminekuala. Sealset vee kvaliteeti kirjeldatakse suures osas rahuldavana.

57 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et lämmastik oleks Selkämere avavetes oluline eutrofeerumist piirav tegur.

58 Rannikuvete osas kinnitab 2004. aasta aruanne, et need kannatavad eutrofeerumise all nõrga veevahetuse ja kõrge toitainesisalduse tõttu. Lisaks väidetakse selles aruandes, et fosfor on peamine piirav tegur Soome rannikuvetes.

59 Sellega seoses tuleb arvestada direktiivi 91/271 II lisa punkti A alapunkti a teise lõigu punkti ii, mille järgi väikelinnastute heitveed ei ole kesise veevahetusega või palju toitaineid vastuvõtvatele rannikuvetele harilikult probleemiks, kuid suurlinnastute heitvetest tuleks eemaldada fosfor ja/või lämmastik, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõendada, et see ei avalda eutrofeerumisele mingit mõju.

60 Soome Vabariik väitis, et Perämere rannikul asuvate asulareoveepuhastite osas ei saa reovees sisalduvat lämmastikku üldjuhul pidada direktiivis 91/271 silmas peetud kahju tekitajaks eelkõige lämmastiku kinnipidamise tõttu.

61 Lisaks kinnitas Soome Vabariik, ilma et komisjon oleks vastupidist tõendanud, et üksnes 0,3% igal aastal Selkämerre kanduvast kogulämmastikust on pärit Perämerest sinna voolavast reoveest. See liikmesriik väidab lisaks, et Põhjalahest lämmastiku eemaldamise mõju Läänemere eutrofeerumistasemele on niivõrd tähtsusetu, et seda ei saaks statistikas kajastada.

62 Niisugustel asjaoludel on seega alust tõdeda, et komisjon ei ole tõendanud, et Selkämeres valitsevate tingimuste tõttu pidi Soome Vabariik nõudma süvapuhastust lämmastiku eemaldamiseks kõigis 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastites, millest väljuv vesi juhitakse Selkämerre.

Lämmastiku kandumine Põhjalahest ülejäänud Läänemerre ja selle võimalik mõju

63 Komisjon väidab, et erinevate merealade vahel liigub igal juhul suur kogus toitaineid. Otse või kaudselt Perämerre jõudva lämmastiku üldkogusest kandub 62% edasi Selkämerre, mis on mereala, kus lämmastik on oluline piirav tegur.

64 Ühelt poolt vastab tõele, nagu väidavad ka komisjon ja Soome Vabariik, et lämmastikust puhastamise kohustust tuleb hinnata terviklikult, võttes ühtaegu arvesse nii sisevete kui ka rannikuala suublate tundlikkust. Tuleb siiski arvestada, et valgala mõistel on piirid. Selle kohta olgu öeldud, et komisjon tõdes kohtuistungil, et vastupidi tema repliigist ilmnevale ei väida ta, et Perämerd ja Selkämerd võib pidada Läänemere kui sellise valgaladeks.

65 Teiselt poolt tuleb märkida, et Soome Vabariik ei eita lämmastiku liikumist erinevate merealade vahel, vaid väidab, et sel alusel ei saa järeldada, et kohapealne olukord nõuab lämmastiku vähendamist kõigi 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareo-veepuhastite osas, mis asuvad kõnealuste merealade rannikul.

66 Tuleb märkida (nagu nähtub ka toimikust), et Läänemeri ei ole sügav meri, see aga ei soodusta veevahetust. Veelgi enam, nagu on tõdetud kohtuasjas C-438/07 käesoleva kohtuotsusega samal kuupäeval kuulutatud kohtuotsuse punktis 77, piiravad Perämere ja Selkämere vahelist veevahetust looduslikud takistused, mis asuvad Merenkurkku saarestiku põhjapiiril. Kõnealuse kaardi järgi ühendavad Peramerd ja Selkämerd madalikud, mille vete maksimaalne sügavus on 25 meetrit.

67 Neil asjaoludel on alust nentida, et komisjon ei ole tõendanud, et ei eksisteeriks mingit füüsilist takistust, mis piiraks lämmastiku edasikandumist asjassepuutuvate merealade vahel.

68 Nagu lisaks märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 93, neelab Selkämeri olulisel määral lämmastikku.

69 Kui Põhjalahe ja muu Läänemere vahel eksisteeribki lämmastiku edasikandumine, ei ole komisjon tõendanud, et tõsiasi, et Perämere ja Selkämere veed voolavad ülejäänud Läänemerre, tähendaks seda, et Põhja-Soome aladelt, kus paiknevad reoveepuhastid ei eemalda lämmastikku, kanduks edasi arvestataval määral lämmastikureostust.

70 Sellega seoses olgu tõdetud, et pooled jagavad seisukohta, et ligikaudu 11% Selkämeres sisalduvast kogulämmastikust kandub edasi ülejäänud Läänemerre.

71 Nagu nähtub aga toimiku materjalidest ja Soome Vabariigi märkustest kohtuistungil ning nagu mainitud liikmesriik märgib, omab käesolevas asjas tähtsust see protsendimäär, mis kajastab lämmastikukogust, mis tuleb 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte, ja kandub edasi Läänemerre. Kogu lämmastikuliikumist ei saa käesolevas asjas seevastu pidada oluliseks selle kindlaksmääramisel, kas nendest reoveepuhastitest väljuva lämmastiku osas tuleks teostada süvapuhastus.

72 Toimiku materjal lubab järeldada, et toitainete, sh lämmastiku allikas on erinev inimtegevus ning et need jõuavad lõpuks merre esiteks õhkuheite kaudu – sellest otse merre või valgaladel maapinnale jäävate jääkidena –, teiseks kas rannikul asuvate punktreostusallikate heitmete või valgaladelt jõgesid pidi kanduvate heitmete kaudu ja kolmandaks hajureostusallikatest lähtuva reostuse kaudu.

73 Sellega seoses lubavad toimiku materjalid järeldada, et ühelt poolt on suur osa Põhjalahe lämmastikuhulgast pärit hajureostusallikatest. Teiselt poolt saab öelda, et selles kategoorias on põllumajandus see inimtegevus, mis vastutab suurema osa lämmastikuheitmete eest.

74 Sellest järeldub, et 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastite lämmastikuheitmete määr ei vasta komisjoni nimetatud lämmastikumäärale.

75 Neil tingimustel on raske mõista, millele vastab komisjoni esitatud 62% edasikandumismäär. Igal juhul ei saa see määr vastata 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest väljuvast vees sisalduvale lämmastikukogusele.

76 Soome Vabariigi märkuste järgi kohtuistungil on lämmastiku edasikandumisprotsent, mis sisaldab ainult selle toitaine heitmeid kõnealustest reoveepuhastitest, umbkaudu 1,2%.

77 Neil asjaoludel ei ole komisjon tõendanud, et selle lämmastiku edasikandumist, mis on pärit Soome 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte ja edasi ülejäänud Läänemerre, saaks pidada arvestatavaks kohtupraktika mõttes, mille järgi eutrofeerunud vette jõudvast asulareoveest põhjustatud lämmastikuvoolu tuleb pidada arvestatavaks, kui see moodustab umbkaudu 10% kogu lämmastikuvoolust (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 77).

78 Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni alusel moodustatud Helsingi komisjon (Läänemere merekeskkonna kaitse komisjon) kiitis lisaks 15. novembril 2007 Krakówis toimunud ministrite nõupidamisel heaks Läänemere tegevuskava (Helcom Baltic Sea Action Plan). See tegevuskava, mille üle kohtuistungil vaieldi, näeb ette lämmastiku- ja fosforiheitmete ülemmäära ja lämmastiku ja fosfori vähendamisvajaduse Läänemere eri osades. Tegevuskavast tuleneb, et Perämere ja Selkämere osas ei ole vaja lämmastikumäära vähendada.

79 Ehkki on samas tõsi, et see tegevuskava seab eesmärgiks Läänemere lämmastikusisalduse vähendamise 94 000 tonni võrra aastas, tuleb märkida, et nagu tõdes Soome Vabariik kohtuistungil, ei puuduta see nõue nimetatud liikmesriiki. Seevastu puudutab see liikmesriike, mis asuvad Läänemere enda valgalal, st Saksamaa Liitvabariiki, Läti Vabariiki, Leedu Vabariiki ja Poola Vabariiki.

80 Neil tingimustel tuleb sedastada, et komisjon ei ole tõendanud ühelt poolt, et sisevetest ja Perämerest pärit lämmastikuheitmed põhjustavad Selkämere eutrofeerumist ja teiselt poolt, et lämmastik on peamine Selkämere eutrofeerumist piirav tegur.

81 Kõigest eespool esitatust järeldub, et komisjon ei ole tõendanud, et lämmastikukogus, mis tuleb 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte, põhjustab Läänemere enda eutrofeerumist. Komisjon ei ole järelikult tõendanud, et Soome Vabariigil tuli nõuda süvapuhastust lämmastiku eemaldamiseks kõigis 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastites, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte.

82 Neil asjaoludel tuleb otsustada, et komisjon ei ole tõendanud, et Soome Vabariik rikkus talle direktiivist 91/271 tulenevaid kohustusi, mis puudutab 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhasteid, millest väljuv vesi juhitakse Põhjalahte.

Reoveepuhastid, millest väljuv vesi juhitakse kas otse Läänemerre endasse või siis selle valgalale

83 Mis puudutab niisugustest reoveepuhastitest väljuvat vett, mis asuvad Lõuna-Soome sisemaal ja puhastavad sellistel valgaladel asuvate 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute reovett, kust vesi juhitakse Läänemere lämmastiku suhtes tundlikkesse vetesse, siis väidab Soome Vabariik, et seal ei ole lämmastiku eemaldamiseks mõeldud süvapuhastus vajalik, sest looduslik kinnipidamine teeb võimalikuks selle toitaine piisava eemaldamise.

84 Selle kohta tuleneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et kinnipidamine on looduslik protsess, mis leiab aset jõgedes ja muudes vooluveekogudes, mis püüavad kinni suurema osa lämmastikuheitmetest ja muudavad need kahjutuks gaasiks nagu ka reoveepuhastites lämmastiku eemaldamiseks kasutatavas protsessis. Kinnipidamine toimub eelkõige settekohtades, kus veevool aeglustub ja vesi seisab sageli aastaid. Kinnipidamine toimib nii, et lämmastik kaob koos mõne orgaanilise ainega järvealade põhjasetetesse või siis mikroobide nitrifikatsiooni-denitrifikatsiooniprotsessi tulemusena gaasilise lämmastikuna atmosfääri.

85 Komisjon ei eita, et kinnipidamine on keemiline protsess, mis leiab aset vees ja vähendab lämmastikusisaldust, ent ta väidab, et sellega ei saa asendada direktiivis 91/271 ette nähtud lämmastiku eemaldamist reoveepuhastites, sest see on vastuolus

ettevaatusprintsiibiga. Komisjon on lisaks seisukohal, et lämmastiku kinnipidamise protsess ei võimalda lämmastiku püsivat eemaldamist ning et seda mõjutab aastaaegade vaheldumine.

86 Kõigepealt tuleb tõdeda, et ükski direktiivi 91/271 säte ei takista seda, et lämmastiku looduslikku kinnipidamist võiks käsitada lämmastiku asulareoveest eemaldamise meetodina.

87 Mis puudutab komisjoni argumenti, et kinnipidamisprotsess on selle arvessevõtmiseks liiga ebastabiilne, siis tuleb tõdeda, et Soome Vabariik tõi välja (ilma et komisjon oleks seda vaidlustanud), et arvutustest, mis on tehtud ainesisalduse kohta merealadel, millele tuginevad kinnipidamist käsitlevad analüüsid, on võetud arvesse nii lämmastiku kinnipidamise kui ka selle vette lisandumise protsesse. Arvesse on seega võetud denitrifikatsioon, lämmastiku kinnipidamine setetes, õhulämmastiku kinnipidamine sinivetikates ja lämmastiku vabanemine setetest vette tagasi. Soome Vabariik lisas, et vesikonna jaoks erandlikud aastad tasanduvad arvutuses, sest arvesse võetakse mitme aasta keskmine tulemus.

88 Lõpuks tuleb meenutada, et nagu on märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 44, peab reovee ja tundlike alade reostumise vahel olema põhjuslik seos. Ehkki Läänemeri ise kannatab just lämmastiku tõttu eutrofeerumise all, ei tule nii kaua, kui komisjon ei ole tõendanud, et 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastite lämmastikuheitmed, mis juhitakse Läänemerre endasse, põhjustavad selle mere eutrofeerumist, nõuda ühegi kõnealuse reoveepuhasti osas süvapuhastust lämmastiku eemaldamiseks.

89 Nagu lisaks on tõdenud kohtujurist oma ettepaneku punktis 82, ei nõua direktiivi 91/271 I lisa tabel 2 süvapuhastuse raames mitte täielikku puhastamist, vaid lämmastiku puhul vähendamist kuni 15 mg/l P linnastute puhul, mille inimekvivalent

jääb 10 000 ja 100 000 vahele või siis väikseimat vähendusprotsenti vahemikus 70–80%. Kaudne lämmastikuheide tundlikesse vetesse tekitab seega lämmastiku vähendamise kohustuse vaid juhul, kui enam kui 30% asulareovees sisaldunud lämmastikust jõuab nimetatud tundlikele aladele.

90 Järelikult tuleb kindlaks teha, kas komisjon tõendas, et 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest väljuv kogu vesi, mis juhitakse kas otse Läänemerre endasse või siis selle valgalale, ei vasta neile nõuetele.

91 Esmalt, nagu tõdeb ka Soome Vabariik, on selle liikmesriigi territooriumil arvukalt järvi ja jõgesid. Soome Vabariik lisas muu hulgas, ilma et komisjon oleks seda vaidlustanud, et magevesi moodustab sageli siseveeteed, nii et erinevad lühikesed jõed ühendavad mitmeid järjestikuseid järvi, enne kui veed jõuavad rannikuvetesse. Neil asjaoludel on alust tõdeda, et looduslikud olud Soome territooriumil näivad soodustavat lämmastiku kinnipidamist.

92 Teiseks olgu märgitud, et Soome Vabariik väidab, et suuremas osas jõgedes ja järvedes ei mõjuta lämmastik eutrofeerumist, sest sealne eutrofeerumist reguleeriv toitaine on fosfor. Tuleb tõdeda, et komisjon ei ole seda argumenti ümber lükanud.

93 Kolmandaks kinnitab Soome Vabariik, ilma et komisjon seda vaidlustaks, et klassikaline asulareoveepuhasti, mis on varustatud reostuse mehaaniliseks, bioloogiliseks ja keemiliseks eemaldamiseks, eemaldab alati teataval määral lämmastikku, isegi kui tal puudub selleks erivarustus. Taolises reoveepuhastis eemaldatakse lämmastikku keskmiselt 30%.

94 Arvestades kõike eeltoodut ja poolte esitatud tehnilist ja teaduslikku teavet, ei ole komisjon selles osas, mis puudutab asulareoveepuhastitest väljuvat vett, mis juhitakse kas otse Läänemerre endasse või siis selle valgalale, tõendanud, et ühelt poolt reoveepuhastites toimuva lämmastiku vähendamise ja teiselt poolt loodusliku kinnipidamise koostoime tulemusel ei oleks võimalik saavutada direktiivis 91/271 nõutud minimaalset lämmastiku eemaldamismäära.

95 Neil tingimustel tuleb otsustada, et komisjon ei ole tõendanud, et Soome Vabariik ei ole täitnud kohustusi, mis tulenevad talle direktiivist 91/271 seoses kõigi 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastitest väljuva veega, mis juhitakse kas otse või kaudselt Läänemerre endasse.

Reoveepuhastitest väljuv vesi, mis juhitakse kas otse Soome lahte või selle valgalale

96 Mis puudutab niisugustest reoveepuhastitest väljuvat vett, mis asuvad Lõuna-Soome sisemaal ja puhastavad sellistel valgaladel asuvate 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute reovett, kust vesi juhitakse Soome lahe lämmastiku suhtes tundlikkesse vetesse, siis väidab Soome Vabariik, et seal ei ole lämmastiku eemaldamiseks mõeldud süvapuhastus vajalik, sest looduslik kinnipidamine teeb võimalikuks selle toitaine piisava eemaldamise.

97 Olgu öeldud, et käesoleva kohtuotsuse punktides 84–94 esitatud tõdemused, mis käsitlevad reoveepuhasteid, millest väljuv vesi juhitakse kas otse või kaudselt Läänemerre endasse, kohaldatakse *mutatis mutandis* nende reoveepuhastite suhtes, millest väljuv vesi juhitakse kas otse või kaudselt Soome lahte.

98 Soome Vabariik kinnitab, et tänu kinnipidamisilmingule jääb järvede ja jõgede ääres asuvatest reoveepuhastitest väljuvas vees sisalduv lämmastik suurel määral kandumata Soome lahe vetesse, kus ta võiks kahju tekitada. See liikmesriik väitis, ilma et komisjon oleks esitanud vastuväiteid või vastupidiseid tõendeid, et Soome järved peavad kinni 19–82% lämmastikust.

99 Läänemere tegevuskavas, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 78, on nähtud ette, et Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni osalisriigid peavad kõrvaldama Läänemerest 6000 tonni lämmastikku. Kogu Läänemere osas Soome Vabariigile langev lämmastikukoormuse vähendamine ulatub küll vaid 1200 tonnini aastas.

100 Soome Vabariik toonitab lisaks, et Soome inimtekkelisest lämmastikukoormusest tervikuna on asulareovee osakaal umbes 15%. Olgu öeldud, et seda väidet kinnitavad toimikule lisatud uurimused, mille järgi põllumajandus on suurel määral vastutav Soome lahe reostuse eest.

101 Neil asjaoludel tuleb sedastada, et komisjon ei tõendanud, et 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastite lämmastikuheitmed, mis juhitakse kas otse Soome lahte või siis selle valgalale, põhjustaksid olulisel määral Soome lahe eutrofeerumist. Nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 46, pidanuks komisjon kõnesoleval juhul seda tõendama.

102 Niisiis ei ole tõendatud, et Soome ametiasutused peavad nõudma süvapuhastust lämmastiku eemaldamiseks 10 000 ületava inimekvivalendiga linnastute asulareoveepuhastite osas, millest väljuv vesi juhitakse kas otse Soome lahte või siis selle valgalale.

103 Kõigest eeltoodust järeldub, et komisjoni hagi tuleb jätta rahuldamata.

Kohtukulud

104 Kodukorra artikli 69 lõike 2 järgi on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Soome Vabariik on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt. Sama artikli lõike 4 esimese lõigu alusel kannab menetlusse astunud Rootsi Kuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Ühenduste Komisjonilt.

3. Rootsi Kuningriik kannab ise oma kohtukulud.

Allkirjad